

Європи, які в свою чергу самі страждають від демографічного спаду. Таким країнам вигідно залучати до роботи українських мігрантів через те, що «електорати в цих країнах багаторазово демонстрували незгоду з неєвропейською імміграцією і мультикультурністю», тобто через залучення мігрантів з інших частин світу, наприклад з Азії чи Африки [4-5].

Українцям же, в свою чергу, вигідно виїжджати на заробітки до більш розвинених країни Європейського Союзу, через найнижчу середню заробітну плату серед країн Європи в Україні та війну на її сході. Не останню роль у цих процесах зіграло введення безвізового режиму з ЄС, що значно полегшило трудову міграцію українського населення.

Таким чином, зараз в Україні створена законодавча та нормативна база, існують механізми державного регулювання сфери праці, сформована система аналізу і прогнозування процесів, що характеризують соціально-трудова сфера, впроваджена комплексна система моніторингу фактичного стану ринку праці на основі єдиної системи показників і методології їх формування, що є передумовою розробки та реалізації програм соціально-економічного розвитку на перспективу, програм зайнятості та вдосконалення соціально-трудова відносин. Проте посилена увага має приділятися імплементації прийнятих рішень, подальшому розвитку міграційної політики, її законодавчого та інституційного забезпечення. Оскільки законодавства країн світу постійно розвиваються, цей процес має бути динамічним, відповідати як змінам, що відбуваються у державах – основних партнерах України щодо міграції, в особливості в Євросоюзі, – так й нарощуванню здатності України запроваджувати світові стандарти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Devlin, C., Bolt, O., Patel, D., Harding, D. and Hussian, I. Impacts of migration on UK native employment: An analytical review of the evidence. Home Office Occasional. – Paper 109. – March 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/287287/occ109.pdf
2. Migration Policy Debates: May 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/migration/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%202.pdf>
3. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. World Population Prospects The 2017 Revision [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://esa.un.org/unpd/wpp/Publications/Files/WPP2017_KeyFindings.pdf
5. Ukraine Headed for Perfect Storm of Demographic Decline [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-headed-for-perfect-storm-of-demographic-decline>

*Заславська Н. В., к.е.н., доц. Ніколаєв Ю. О.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова*

РОЗВИТОК ІСЛАМСЬКИХ БАНКІВ У СВІТОВІЙ ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ

В останні 50 років країни, в яких переважно сповідається іслам, активно розробляють власну концепцію соціально-економічного розвитку. Ця концепція є принципово іншим підходом до організації системи господарського життя, яке за своїми етичними, правовими і економічними установками істотно відрізняється від принципів і цінностей, що лежать в основі економіки індустріально розвинених країн. Ісламські банківські установи слід розглядати як ісламські не за географічним походженням їх капіталу, а перш за все за принципами операційної та інвестиційної діяльності. Вони здійснюють операції в суворій відповідності з принципами ісламу. Таким чином, система

ісламських банків відрізняється великою специфікою, а самі вони виступають в якості відокремленого «організму» в міжнародній банківській структурі. В 2015 р. у світі налічувалося 363 ісламських кредитних установ, з яких приблизно 69% були повністю ісламськими «автономними» банками, в той час як інші 31% – традиційні банки, що пропонують ісламські послуги через «ісламські вікна» [1, с. 57]. Важливим центром ісламських фінансів є Лондон, де на сьогоднішній день діють шість ісламських банків, а 17 британських банків і підрозділів закордонних банків, що працюють в Англії, мають спеціалізовані підрозділи, що надають ісламські фінансові послуги. Основна частина активів ісламських банків (77%) зосереджена в регіоні Близького Сходу і Північної Африки, за ними слідує Азія (18%), Європа (3,73%) і країни Африки на південь від Сахари (менше 1%) [2].

Розглянемо частку ісламського банкінгу на національному рівні. У шести країнах частка ісламських банківських послуг перевищила 20%. В даний час ісламські банки залучають не лише клієнтів, які прагнуть слідувати канонам ісламського права, а й споживачів, які шукають високоприбуткові фінансові інструменти. Наприклад, в Саудівській Аравії більшість роздрібних і корпоративних активів відповідають нормам ісламського права. Іншим важливим ринком, на якому ісламський банкінг стрімко висувається на провідні позиції, є Кувейт, в якому ще один великий банк оголосив про перехід на ісламський банкінг.

Сьогодні триває глобальний перерозподіл ісламських банківських активів. Основу галузі ісламських банківських послуг становлять Катар, Індонезія, Саудівська Аравія, Малайзія, ОАЕ і Туреччина – їх частка в світових ісламських банківських активах становить 80%. Очікується, що частка зазначених країн в світових ісламських банківських активах збільшиться, чому сприятимуть успіхи на таких великих ринках, як Індонезія і Туреччина, де сукупні середньорічні темпи зростання за 2001-2015 роки склали 44% і 19% відповідно [3].

Фінансова нестійкість, в якій в даний час опинилася світова економіка внаслідок недавньої світової фінансової кризи, змусила багато країн задуматися про розвиток альтернативних фінансових інститутів, особливо зросла значущість ісламського банкінгу. Деякі критики ісламської економічної моделі відзначають певну схожість ісламського фінансування з традиційним. Однак ісламські фінансові інститути довели свою унікальність, коли виявилися найбільш стійкими до світової фінансової кризи, і зростання активів ісламських банків є свідченням цього. Сукупні активи ісламських банків за 2015 рік збільшилися на 28,6% до 822 млрд. дол. США, тоді як активи традиційних комерційних банків за цей же період збільшилися всього на 6,8%. Саме цей фактор послужив додатковим поштовхом для ряду мусульманських і немусульманських країн до впровадження ісламських фінансових інститутів в свої фінансові системи [4].

Сьогодні ісламські банки здійснюють активне проникнення в економічну сферу країн, що розвиваються, які відчують серйозні потреби у фінансуванні з зовнішніх джерел. Особливо ця тенденція є характерною для країн, де банківське обслуговування раніше було слабо розвинене. Ця тенденція також є характерною для діяльності ісламських банків в немусульманських країнах, але на шляху їх економічної експансії є об'єктивні труднощі, такі як: невизначеність статусу ісламських банків, їх низька мобільність [3].

За майже півстоліття з моменту створення ісламської фінансової сфери оцінки її внеску в соціально-економічний розвиток ісламських країн залишаються неоднозначними – від позитивних до негативних. З одного боку, ефективність ісламського банкінгу значно перевершила первинні очікування його засновників. Ісламські банки стали важливим сегментом ринку банківських депозитів і фінансування в країнах Перської затоки і Малайзії. Провідні ісламські банки перетворилися в транснаціональні компанії. Ісламські банки також були створені всередині великих міжнародних фінансових центрів, зокрема в Лондоні, що привернуло увагу до їх бізнес-моделі. З іншого боку, значна частина їх фінансування пов'язана з торгівлею, а не з проектами в галузі розвитку. Як показує практика, вигоди від ісламського банкінгу

торкнулися тільки обмеженого кола населення, та навіть в ісламських країнах певна частина їх громадян не користується послугами ісламських банків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Islamic Finance: A Catalyst for Shared Prosperity? Global Report on Islamic Finance. 2016. – Jeddah: Islamic Research and Training Institute (IRTI). – 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irti.org/English/Research/Documents/IES/191.pdf#page=93>
2. Islamic Development Bank, IsDB [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.isdb-pilot.org>
3. Отчёт о конкурентоспособности исламских банков в международной банковской системе за 2014–2017 гг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Islamic-Banking-Competitiveness-Report-2017-rus.pdf](#)
4. Мусаев Р.А., Магомедова Ю.Д. Развитие исламских финансовых институтов в современных условиях / Р.А. Мусаев, Ю.Д. Магомедова // Экономическая наука и развитие университетских научных школ. Сборник статей. – М.: РГ-Пресс. – 2016. – С.1242-1249.

*Шановал А. В., к.е.н. Бабанська О.В.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова*

НОВІТНІ ФОРМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

В умовах глобалізації відбувається співпраця між країнами заради покращення економічних та соціальних показників в цілому. Внаслідок цього виникає потреба у взаємодії периферійних районів країн для пропорційного розвитку. Особливо це характерно для країн Європейського Союзу (ЄС).

Один із напрямів міжнародної співпраці між регіонами, між територіями є транскордонна співпраця, яка являє форму існування міжнародних регіональних відносин двох чи більше суб'єктів для досягнення взаємовигідних цілей, розвитку економічного середовища при певній синергетичній спрямованості. [1]

Більшість фахівців розглядають транскордонне співробітництво (ТКС) з точки зору традиційних форм (наприклад, єврорегіони), але сьогодення потребують розвитку нові форми, які базуються на підвищенні конкурентоспроможності периферійних регіонів. Тобто їх основною метою має бути прискорення темпів зростання шляхом об'єднання зусиль учасників, що забезпечують конкурентні переваги для прикордонних регіонів [2].

Найбільш поширеною новітньою організаційною формою транскордонного співробітництва сучасності є транскордонні кластери. Транскордонні кластери можна визначити як кластер, який формується на основі групи незалежних компаній та установ, що розташовані в прикордонних регіонах [3]. Таким чином, подальший розвиток і покращення операційної ефективності від кластерів сприятиме відродженню економічної діяльності та стимулюванню економічного зростання, що призведе до узгодження соціально-економічних показників та конкурентоспроможності регіонів до європейських стандартів.

Водночас уваги заслуговують й такі форми транскордонних економічних систем, як транскордонні енерговиробничі цикли. Вони репрезентують співвідношення виробничих відносин, пов'язаних з поєднанням енергії та ресурсів економічної сировини у транскордонному економічному просторі заради максимізації коефіцієнту вигод шляхом використання наявних переваг.

Поряд з цим, до новітніх форм кооперації у межах ТКС також варто віднести транскордонні промислові зони, транскордонні інноваційні проекти, транскордонні промислові парки. Транскордонні промислові зони сприяють розвитку транскордонного